

Tình Thân Hữu Bao La

*(Viết tặng các anh chị THDL vùng Montréal và Bắc
Mỹ với lời cảm ơn sâu xa)*

Từ lúc còn nhỏ ở quê nhà và cho đến nay, sống ở Pháp đã hơn một phần tư thế kỷ, tôi vẫn thích đi đây đó cho biết cái hay cái đẹp của vũ trụ, của tha nhân, nối vòng tay lớn với mọi nơi khắp năm châu bốn bể để theo gót tổ tiên đã nói: Đi một ngày đàng học một sàng khôn, thật không sai...

Cứ mỗi lần được đi cắm trại lúc còn là sói con đến lúc làm huynh trưởng hướng đạo, hay tham gia các hội đoàn du ngoạn, công tác xã hội của sinh viên các đại học Sài gòn, hay sau này, khi ở Pháp, có dịp đi du lịch dễ dàng hơn ... mỗi lần đi là một niềm vui khó tả, nhiều lúc đến mất ngủ dẫu cho những lần du ngoạn chỉ vài tiếng đồng hồ mà thôi.

Có lẽ trời sắp đặt cho chúng tôi định cư tại miền Nam nước Pháp, có nắng ấm, du lịch ở đây là nguồn lợi chính và người dân ở vùng này đi làm thì đại khái, còn đi chơi suốt năm thì là mục đích chính của cuộc đời của họ. Nghĩ ra thì cũng đúng vì ngư ời dân nước Pháp đã ăn ngon, mặc đẹp từ lâu rồi, an ninh xã hội rất tốt đẹp. Xã hội Pháp này hợp ý của tôi quá rồi.

Tôi nhớ mãi, hè năm 1976, mới từ Sài gòn qua định cư tại Aix en provence, đang ở trong Hotel do chính phủ Pháp đón tiếp nồng nhiệt chưa đầy một tháng, Trương Sỹ Thực, một Thân hữu Điện lực, bạn thân từ lúc học ở Kỹ thuật Phú

thọ, đã từ Montréal, Canada, nghe tin tôi ở Pháp và đã ghé bưu điện nơi tôi ở và bắt đầu gọi điện thoại tìm tôi qua các tên Việt nam trong tập niên giám điện thoại ... cuối cùng gặp được ông cậu của nhà tôi (Denise). Thực, vợ chồng Trương Trí Vũ, bạn cùng phòng với tôi ở cư xá sinh viên Đắc Lộ Sài Gòn, kéo chúng tôi đi nghỉ hè vài hôm ở miền biển Côte d'Azur ... Rồi từ đó, mỗi năm hai ba lần, vợ chồng tôi cùng hai con trai là Tam Nguyên và Tam Khôi đi du lịch cùng nước Pháp, các nước Âu châu cho đến châu Á, châu Mỹ, châu Phi ... Cũng nhờ kinh nghiệm du lịch, Nguyên và Khôi hòa nhập vào cuộc sống mới trên đất Pháp mau lẹ, dễ dàng, và vui sống cùng một sở thích du lịch với cha mẹ, tạo một nếp sống đẹp cho gia đình và riêng cho chính mình, một niềm vui chia sẻ với nhau, thật là học cả ngàn khôn ...

Mùa xuân năm 2003, theo lời mời của một số khá đông bà con, thân hữu điện lực và bạn bè đã ghé thăm, và chúng tôi làm guide đi du lịch ở Pháp, miền Provence, Nice, Côte d'Azur từ hơn hai mươi năm qua, tôi và nhà tôi có hứa sẽ đi thăm đáp lễ ... Kỳ này, anh chị NV Thích sẵn sàng nghỉ phép để đưa đi chơi, nên chúng tôi quyết định đi du lịch qua hai nước Canada và Mỹ với hai mục đích rõ ràng là gặp lại thăm hỏi bà con, bạn bè và nhất là với đại gia đình Điện lực hải ngoại đầy tình thương, tình thân hữu hiếm có này.

Đây là chuyến đi đầu tiên trong chương trình du lịch mới, kể từ đầu năm 2002, tôi được về hưu trí sớm, và Denise cũng nghỉ làm để cùng nhau thưởng thức cái thú du lịch cùng thế giới, chỉ có hai đứa thôi ...

Montréal, Niagara, New York, New Jersey, Boston, Quebec, một chuyến du lịch đầy thân ái làm sao quên được, những cảm nghĩ ghi lại đây để chia sẻ với người thân như một lời nói cảm ơn chân thành các thân hữu, bạn bè đã tiếp đón nồng hậu trong suốt thời gian gần một tháng ở vùng Bắc Mỹ, và cũng quảng cáo xứ đẹp Canada .

Montréal, xứ mới lạ, tình thân hữu quý mến...

Québec là một tỉnh bang lớn nhất nước Gia nã đại, rộng lối gần 1 triệu 7 trăm ngàn cây số vuông, ba lần hơn nước Pháp, có lối 8 triệu dân, phần lớn có gốc Pháp (Francophone), hai thành phố lớn đáng kể dọc sông Saint Laurent, có hầu hết các thân hữu điện lực (THDL) và người Việt sinh sống là Montréal, nghiêng về thương mại, và Québec, thủ đô, nghiêng về văn hóa, được Unesco công nhận là di sản văn hóa thế giới từ năm 1986.

Trước Thiên Chúa giáng sinh đến đầu kỷ nguyên, đây là vùng đất đã có ít người đến ở như người Á châu, Asiatiques từ Sibérie và Alaska, người Amérindien, người Inuit, Viking ... Là một quốc gia mới thành lập có mấy trăm năm nay nên lịch sử còn ít ỏi, không như nước Pháp hay Trung quốc, tôi chỉ nhắc đến 3 người Pháp đã có công trong công cuộc khám phá Québec mà du khách đi đến đâu cũng thấy tên của *Jacques Cartier* (1534: khám phá ra vịnh Saint Laurent), *Samuel de Chaplain* (1609: khám phá ra Québec), *Le Marquis de Montcalm* (1756: nổi tiếng trong trận giặc giữa Anh và Pháp năm 1759 trên cánh đồng Abraham, Pháp thua trận). Văn hóa Anh, Pháp ảnh hưởng đến Québec trong suốt lịch sử của vùng này bởi Pháp và Anh tranh dành nhau miền đất trù phú này nhiều lần đổ máu. Cường quốc Hoa kỳ ở kề bên, nên văn minh Mỹ cũng đem nước này thêm giàu có và thu hút rất nhiều dân cư trên thế giới đến lập nghiệp, như Trung hoa, Do thái, Anh, Pháp, Mỹ, Âu châu ... Sau 1975, có thêm Việt nam, Căm bốt, Lào ...

Vài năm đánh dấu lịch sử của vùng này:

- 1642 : 17/5 : thành lập thành phố *Ville Marie*, trở thành *Ville de Montréal* hiện nay.

- 1966 : Daniel Johnson, Thủ tướng đầu tiên.

- 1967 : *Exposition universelle de Montréal*. De Gaulle, Tổng thống Pháp tuyên bố trước balcon Tòa đô chánh Montréal : «*Vive Québec libre.*»

- 1980/1995 : *Premier et deuxième Référendum* về Québec libre : 60%, 50,6% dân chúng tuyên bố không đồng ý, bỏ phiếu «Non.»

Brossard (Montreal), Canada

Vài kỷ niệm êm đẹp với THDL và bạn bè đã gặp ở đây như anh chị NV Thích, TS Thực, Hoàng Mạnh Cần, Trương Hữu Lượng ... và hầu hết THDL Montréal, gia đình Giáo sư BT Rững, các bạn cũ TT Vũ, Vũ Hùng Mẫn, Hà Thanh Thu/Điệp ...

* Anh chị Thích đón tiếp nhiệt tình gần 10 hôm tại nhà rất rộng và đẹp ở Brossard ... tổ chức tại tư gia buổi tiệc hội ngộ với sự tham gia đến 32 thân hữu, có anh chị NC Thuần từ New York chạy qua họp mặt với chúng tôi, thật cảm động và vui mừng.

* Thực/ Khánh Hoài họp bạn Đắc Lộ tại nhà Lương/ Nhung; Mẫn/ Thanh, dựng và dì Thu/ Diệp đều đón tiếp tại nhà, đưa đi chơi mọi nơi, ăn nhiều món lạ ...

* Sau bao năm tìm thầy cũ, tôi vô cùng cảm động được Thầy Cô BT Rững, cựu Giám đốc Trung tâm Kỹ thuật Phú thọ Sài gòn, kiêm Giám đốc trường tôi học là Quốc gia Kỹ sư Công nghệ, tổ chức một buổi tiệc tại nhà để đón vợ chồng học trò cũ, với sự tham dự của một số bạn bè thân thiết, đặc biệt có anh chị NV Thích, TS Thực, đã cùng tôi ghé thăm Thầy năm 1971 tại Bangkok, hơn 30 năm qua... Khi gặp lại Thầy, thú thật tôi không cầm được nước mắt, Thầy cũng vui mừng ôm lấy tôi... Nhớ mãi người thầy cao thượng, hiem có này ... Tôi đã sát cánh bên Thầy, lúc còn sinh viên, rồi giáo sư, trong thời gian mà nước nhà chinh chiến, Mậu Thân 1968, để đem lại những mới lạ, tốt đẹp cho trường ...

Montreal, Canada

* Viếng khu phố *Vieux Montréal, Centre Ville* bằng métro, hay đi bộ rất thoải mái: *Place d'Armes, Basilique*

Notre Dame, Place de la Mairie, Place des arts, Complexe des jardins, Bonaventure, Peel, các khu phố có các con đường vui nhộn *Rue Sainte Catherine, Boulevard René-Lévesque, De Maisonneuve, Rue Université, Quartier Latin*, khu đại học trẻ trung *UQAM, Mc Gill, Rue Sherbrooke, Montagne, Saint Jacques...* Đi xa khỏi thành phố, lối 160km, hướng *Les Laurentides* để ghé xem *Park du Mont Trembley*, park lớn nhất vùng Québec, có nhiều đồi với nhiều cây thơm đặc biệt như *érable argenté, chêne rouge...* có đến gần 400 cái hồ... nơi đây đủ trò chơi ngoài trời, mùa đông là nơi trượt tuyết... Lúc chúng tôi ghé thăm, lá cây còn xanh, mua tấm carte postale, gọi 2 Mẹ, với cảnh Mont Trembley đầy tuyết trắng, với cây cối màu đỏ và vàng thật là nơi đáng trở lại ...

* *La ville souterraine* : Một niềm hạnh diện của dân ở đây là dưới những khu phố nói trên, cả một thành phố dưới hầm có đến hơn 29 km đường hầm, được sưởi ấm và máy lạnh điều hòa quanh năm, du khách tha hồ mua sắm, ăn uống, đặc biệt món thịt bò nướng khói, *Smoked meat*, ăn với anh chị Cần, Thuần dưới hầm sâu ... Mùa đông dài hơn 7 tháng, nhiệt độ bên ngoài nhiều lúc đến -30 độ C, mà dưới hầm có thể mặc chemise thôi... Bạn thử tìm có nơi nào trên thế giới dám bỏ tiền làm một công trình lớn lao như vậy...

* Viếng *Canal de Lachine*, đi *Croisières AML Cruises* trên sông Saint Laurent và ăn tối món tôm hùm rất ngon, bên cạnh gia đình Gille/Băng Trâm, Denise sung sướng lần đầu tiên gặp con đỡ đầu.

* Thăm viếng *Site Olympique, Biodôme, Jardin botanique, Insectarium*, vườn hoa Nhật, Trung quốc rất thích thú. Vào casino cho biết có khác với Las Vegas không? Cũng giống nhau vì phải đóng thuế vài chục đô kéo máy...

* Chụp hình trên đỉnh *Park Mont Royal*, nhìn thành phố Montréal dưới chân đồi lúc ánh đèn đêm vừa lên, tôi vui sướng được thấy một thành phố duy nhất trên thế giới có ba

nền văn hóa Pháp/ Anh/ Mỹ, rõ ràng trong cuộc sống hằng ngày, cũng như kiến trúc nhà cửa, lâu đài... Ghé tạ ơn Chúa nơi nhà thờ nổi tiếng linh thiêng như Lourdes ở Pháp, đó là *Oratoire St Joseph*, nghe anh Cần kể chuyện về cuộc đời tận tụy chữa trị bệnh bằng phép lạ của Frère André ...

Oratoire St Joseph, Montreal, Canada

* Đi đi về về hai cây cầu Cartier và Champlain, kẹt xe thường xuyên, đổ vào khu trung tâm... Rồi không quên ghé ăn uống tại Chinatown, có cổng Tàu sơn màu đỏ, tha hồ ăn uống như ở Chợ lớn dạo nào, có đi dự lễ cưới đôi tại Holliday Inn trong khu này,... ăn phở Rạng đông, Tây hồ, chao tôm tiem Ông Cả Cần... và nhiều tiem Việt nam, Tàu khác không nhớ hết tên ở dọc đường Côte des Neiges, vui sống với Việt nam tại miền bắc Mỹ này, thật là nhớ đời.

* Một tối mùa hè, Thực chơi keyboard, loại đàn piano điện, với ban nhạc sống do Thực làm nhạc trưởng, tôi hát bài «Để quên con tim», rồi nhảy đầm với bạn bè nghệ sĩ Việt nam tại nhà hàng Yin Hua, Brossard, nhớ lại ngày xưa bay bướm ở Sài gòn, nhảy đầm matinée ở dancing Đồng Khánh

thời sinh viên ... Khuya hôm ấy, lúc qua cầu Champlain về Outremont, pháo bông nổ vang trời như đón chào những người bạn xưa đã hội ngộ...

* Tháng 6 và 7, hai tháng hội hè tung bừng ở “Mông Lễ Hoa” này: Đua xe hơi *Formule 1* (lần đầu tiên tôi sờ vào chiếc xe đua Ferrari màu đỏ), và *Festival international de Jazz*, là chính. Tháp tùng Mẫn và Thanh, hai người bạn rất là nghệ sĩ, một đêm nghe Jazz, nhún nhéo, vỗ tay, hát theo, một đừ người mà quá vui, lần đầu tiên Denise ngủ đứng sém té vì ngủ không đủ, tối nào cũng về nhà đã khuya... nhưng vẫn cố gắng vui với bạn bè ...

Ottawa, thủ đô êm đềm; Niagara falls, kỳ quan thế giới...

Như đã lập chương trình từ lâu, anh chị Thích đưa chúng tôi đi thăm thác nước vĩ đại Niagara falls trong ba ngày, cách Montréal lối hơn 600 km về hướng Toronto, trên đường đi chúng tôi ghé thăm chớp nhoáng Ottawa, thủ đô của nước Canada, sau ba giờ lái xe. Thủ đô vào 10 giờ sáng còn vắng người, xe chúng tôi đến thẳng nơi viếng thăm chính ở đây là : *La colline du Parlement*, nơi làm việc của Thủ tướng và nội các trong một lâu đài giống bên Anh quốc, bên trong có hình ảnh Nữ hoàng Anh, Chef d'État, cầm đầu Liên hiệp Anh, trong đó có Canada. Làm một vòng thành phố nhỏ êm đềm, sang trọng, bên sông Outaouais, mà mỗi độ đông về, con lạch Rideau đóng thành nước đá làm thành một Patinoire trượt tuyết, đó là đặc điểm của Ottawa... Mãi miết tâm sự với nhau, xe đã đến nhà của vợ chồng Minh, con trai đầu của anh chị Thích, ở lại hai đêm tại ngôi nhà kiến trúc kiểu Ý, rất nghệ thuật ở Mississauga, cách Niagara lối 1 giờ xe...

Vài kỷ niệm chuyến đi ghi lại đây :

* Viếng thăm Niagara falls, khám phá từ 25.000 năm nay, một thắng cảnh và nơi du lịch được thế giới thăm nhiều nhất nước này. Mỗi năm có đến 12 triệu du khách. Thác chặn

con sông làm hai phần thác: một thác thuộc Ontario, Canada, rất vĩ đại, điểm chính du lịch, rộng 800m, và một thác thuộc tiểu bang New York, Mỹ, nhỏ hơn, thơ mộng, rộng 300m. Chúng tôi có đi viếng hai Niagara falls, phía Mỹ và Canada gọi là *Horseshoe falls (des chutes en fer à cheval)* bằng chiếc tàu lớn «*Maid of the Mist*» đưa du khách, được tặng cái áo mưa màu xanh biển, đến tận dưới chân thác để nhìn cả triệu, triệu tấn nước từ trên cao lối 56 mét rơi xuống, hơi nước tung tóe làm ướt cả người, may là có áo mưa ... Chúng tôi vui sướng ngắm cảnh thiên nhiên quá hùng vĩ khi con tàu càng nỗ máy lớn, cố tiến sâu vào chân thác, nhìn sóng cuộn cuộn chảy mạnh dưới chân mình mà tưởng nhớ đến rất nhiều phim truyện đã quay tại nơi này ... thật khó mà có được cái cảnh tượng vĩ đại trên địa cầu này, bởi vậy mới được là kỳ quan chứ... Thân hữu nên đến xem, nếu ở lại được ban đêm, có đèn chiếu mỹ thuật, thác nước lại mang một hình sắc khác, mùa đông có nơi nước đóng thành những Stalactiques bằng nước đá, kẻ thích chụp hình chắc là không còn phim ...

* Ăn cơm tối và Karaoke, nhảy đầm tại nhà thân hữu Lê Văn Lợi, rất tình cảm, mặc dầu mới gặp nhau. Lợi và Kim Anh rất mê nhảy đầm, có dành riêng cả một tầng lầu treo đèn kết hoa, âm thanh nổi để đón bạn bè đến nhảy đầm, hay nhảy với nhau hằng ngày cũng vui rồi... Sáng hôm sau trở về xứ Mộng, trên xe nói chuyện vui quên cả 6 tiếng đi đường, một kỷ niệm nhớ mãi, từ đó tình thân hữu thấm thiết hơn. Sau gần 10 ngày ở nhà anh chị Thích, vui sướng, lại tạm chia tay để hội ngộ với bạn bè đã hẹn ...

New York thành phố nhà chọc trời – Tình thân ái New jersey, Long Island xanh tươi ...

Sáng sớm ngày 19/6, TS Thực nghỉ sở, cùng người bà con, Bồ Giang, văn sĩ, lái xe đưa chúng tôi từ Montréal đi NY, NJ, Boston trong ba ngày ... thăm thân hữu Lê Bá Trục, ở Montauk, tuốt ngoài chóp bu của bán đảo Long Island.

Phải băng qua thành phố New York rồi đến lối 9 giờ đêm mới tìm ra nhà thân hữu Trục, biệt thự hoành tráng ở giữa rừng, chúng tôi có gặp nhiều con nai lớn trên đường đến nhà. Thực vui mừng gặp lại vị đàn anh kính mến, sức khỏe còn rất tốt ... ra phở ăn cơm Tàu ...

Montauk, New York (Nhà anh LB Trục)

Sáng hôm sau ăn điểm tâm pancakes rồi lên đường thăm New York city, tối về nhà anh chị ND Huân ở New Jersey như đã hẹn ... Anh chị Huân đã chuẩn bị đại tiệc đón chúng tôi, thật vô cùng cảm động và vui sướng. Xe ngừng lại trước biệt thự xinh đẹp và nâng ly mừng ngày hội ngộ lịch sử này với hầu hết các thân hữu trong vùng NY, NJ, có cả Trần Háo Đức và Nguyễn Công Thuần, từ Pennsylvania, NY cũng lái xe dưới mưa cả hơn 6 tiếng gặp lại chúng tôi. Vui mừng với nhau chỉ có 6 tiếng đồng hồ sau khi đã vượt qua cả gần 2000 cây số thăm trả lại bạn bè ở đây đã ghé thăm chúng tôi ở Aix en Provence...

Sáng hôm sau, có TH Nguyễn Văn Di, gọi điện thoại

mời cả phái đoàn mười mấy người đi ăn sáng, tiếc quá, phải trở về Boston sớm cho kịp ăn trưa với TH Hồ Văn Phong, hôm đặt sẵn Boston, anh chị Phong đã dọn sẵn trên bàn rồi... Ăn trưa vội vàng, Thực còn phải trở về lại Montréal cho kịp hẹn ngày hôm sau, vì đường còn quá dài, cũng cả hơn 13 tiếng lái xe từ nhà anh Huấn... Tình thân hữu thật bao la, hơn 3000 cây số vượt qua các tiểu bang Québec, NY, NJ, Massachusetts, trong ba ngày với bạn cũ, chúng tôi không thấy đường xa chút nào cả, ... Thực có nói là chỉ có cách đưa tụi tôi cùng đi NY mới có nhiều giờ hàn huyên vì ở Montréal, Thực làm việc bận rộn lắm ... Cảm ơn bạn đã làm tôi quá xúc động, mà suy nghĩ cũng phải thôi, vì chúng tôi đã sống như vậy hồi còn bên nhà, dạo ấy Thực đã biết Denise rồi, và tôi cũng rành về cuộc đời của Thực...

NY là trái tim của nước Mỹ... tôi đã ghé đây lần đầu hơn 15 năm trước. Khôi, con trai thứ hai, cũng có ở campus ở đây và rất mê NY, trong phòng khách nhà của Khôi ở Paris có treo hai bức hình rất lớn thành phố NY: Manhattan và Central station... Denise nhất quyết kỳ này phải ghé thăm NY, nhất là hai nơi này, để thông cảm sự thương mến NY của con trai... tuổi trẻ, ai mà không thích NY vui nhộn, nơi gặp gỡ của sinh viên toàn thế giới ở Đại học, dĩ nhiên là có những chuyện tình đẹp không quên...

Vài hàng ghi lại chuyến du lịch NY, với 2 bạn chuyên nghiệp du lịch, một người lái xe, một người guide rành NY đã đưa chúng tôi đi thăm hầu hết các điểm chính, chỉ trong vòng 6 tiếng đồng hồ, thay vì 3 ngày đi theo tours của hãng du lịch. Khánh Hoài, vợ Thực, làm Giám đốc, ban đầu định đi với chúng tôi, nhưng công việc của Hoài không thể cho phép, vào giờ chót tôi có ghé văn phòng du lịch khu Việt nam, thấy Hoài bận lắm, xin cảm ơn Khánh Hoài, bạn thân của Thúy Hương ... Thật là phục tụi bạn thân, đã cùng nhau học một trường Phú thọ, ở chung một cư xá sinh viên Đắc Lộ, ra trường làm chung một Công ty Điện lực và ở chung

với gia đình tôi tại đường Cách mạng, cho đến lúc tôi lập gia đình ... chuyện nghe như tiểu thuyết ... Thấy hai vợ chồng Thực và Khánh Hoài hạnh phúc, vui vẻ, và sẵn lòng với bạn cũ, cuộc đời này có giá trị cao đẹp quá... Xin cảm ơn trên...

* Thành phố New York nằm trong tiểu bang New York mà thủ đô là Albany. Gồm 11 vùng chính: Niagara, Chattanqua, Finger Lakes, Central Leatherstocking, 1000 Island, Adirondack, Capital, Saratoga, Hudston Valley, Long Island, và thành phố New York, hay New York City.

* NY city, bao gồm 5 khu vực: Bronx, Queens, Brooklyn, Manhattan, Staten Island. Mật độ 10.000 người một cây số vuông (Thành phố Monaco, mật độ cao nhất thế giới là 12.000 người).

NY city được khám phá bởi ông Giovanni de Verra, người Ý năm 1524. Riêng đảo Manhattan, mua lại của người da đỏ với bánh và đường, trị giá chỉ có 24 đô la. Đảo Manhattan là khu vực xưa và cổ nhất của NY. Người Hòa lan đã sống đầu tiên tại đây, sau đó đến người Anh. Được thành lập từ năm 1686 mãi cho đến 1783 mới thuộc về người Mỹ, dưới thời Tổng thống Théodore Roosevelt, ông này sinh tại NY. Ngày nay, NY là khu thương mại quốc tế to lớn đáng kể, có đến lối 50 nhà chọc trời. Cách đây hơn 10 năm, NY dẫn đầu thế giới về số lượng nhà chọc trời, nhưng chỉ có mấy năm trở lại đây, khi Trung quốc vùng dậy,... đáng kể là thành phố Shanghai, ngày nay số nhà chọc trời đã gấp nhiều lần NY, có đến hơn 1000 cái, kinh khủng, và chưa hết đâu, mỗi ngày sẽ có thêm nhiều nhà chọc trời nữa, thế giới vui mừng và lo sợ cho nền kinh tế thế giới ... thân hữu nên đi xem ...

Những địa điểm đặc biệt trên đảo Manhattan mà chúng tôi đã đi qua chớp nhoáng, chỉ đủ giờ để chụp một vài tấm hình kỷ niệm thôi, vì xe vẫn chạy từ từ đi theo, Thực và Bồ Giang có kinh nghiệm làm guide, đã mấy chục lần đưa khách đến đây, nên lợi dụng đèn đỏ, để chúng tôi có thì giờ cười để

bạn Thực vừa chụp hình, vừa giải thích lịch sử NY như guide nhà nghề cho đoàn du lịch Khánh Hoài, hôm nay chỉ dành cho hai khách quý từ Pháp đến mà thôi.

New York City

Tôi và Denise ngắm cảnh đẹp, tuy là chớp nhoáng, nhưng cõi ngựa xem hoa, đầy đủ và công phu của cả hai guide nhiệt tình, cũng quá mãn nguyện lắm rồi, không muốn gì thêm nữa, cảm ơn Thực và Bò Giang công tử hết mình nhé ...

- Đường Broadway, Madison Square Garden, Fifth Ave, Times Square, Wall street, Central Park, Unit Park, Southern Street Seaport, Little Italy, khu Do thái, Pháp, Soho, Chinatown, Central Station, Tunnel Battery Brooklyn, cầu Brooklyn nổi tiếng về kỹ thuật xây dựng bằng sắt, thép sau tháp Eiffel, Rockefeller Center mà mỗi độ Giáng sinh về, cây Christmas Tree lớn nhất thế giới được dựng lên với đèn đủ màu, kế đó là sàn trượt tuyết cho dân chúng vui chơi mùa

hòa bình, người viết cũng có dịp ở đây mùa Giáng sinh năm nào...

- Hai nhà chọc trời cao nhất NY thuộc khu nhà băng, WTC, World Trade Center, bị kẻ quá khích đâm máy bay vào, cháy lớn và đã sụp đổ ngày 11/9/2001, hàng ngàn người chết, nay chỉ còn một lỗ trống lớn rào lại gọi là Ground Zero, đang xây cất lại nhà cao hơn. Hiện nay, chỉ còn Empire State Building, cao nhất, đến 450m, 185.000 mét vuông, thang máy đưa du khách đến tầng 86, hoàn tất năm 1931, ban đêm 30 tầng cuối có đèn chiếu, màu đèn thay đổi tùy mùa, rất đẹp.

- Tượng Nữ thần Tự do, quà tặng của nước Pháp cho Hoa kỳ năm 1884, kỷ niệm sự hợp tác hai nước trong cuộc cách mạng Mỹ. Tượng cao 45 m, đặt trên bệ đá trắng cao 47 thước, đá được đem từ hầm đá ven biển Cassis, gần nơi tôi ở. Bên cạnh tượng, đảo Ellis là nơi dừng chân của người di dân Âu châu sang Hoa kỳ trong những năm 1892-1924.

Boston, đại học MIT, Harvard, Hyannnis Kennedy, Cap Cod, Rhode Island ... nhiều lịch sử vùng La Nouvelle Angleterre ...

Năm ngày ở Boston/Massachusetts và vùng Nouvelle Angleterre là nơi có nhiều lịch sử nhất nước Mỹ từ 350 năm nay và đã mang lại nhiều biến cố ghi nhớ giai đoạn độc lập, giải phóng dân nô lệ da đen Mỹ, cũng là nơi có các đại học nổi tiếng. Vài kỷ niệm êm đẹp với gia đình THDL HV Phong/ Quỳnh, và Thành/ Phương Duyên, ngoài điện lực, dễ thương làm sao.

- * Năm 1620, lối 3000 di dân Anh trên chiếc tàu Mayflower cập bến Plymouth... Từ 1930 đến nay, Boston phát triển rất mạnh trên mọi phương diện... Tôm hùm rất nhiều ở vùng này.

- * Một vòng thăm Boston lịch sử bằng Trolley 1 tiếng đưa ta về quá khứ, hiện tại và tương lai gọi là *City View*,

Trolley Tours, Experience Boston: Yesterday, Today, Tomorrow, cũng rất bổ ích, qua các nơi: *Government center, Faneuil Hall Marketplace, Quincy Market, State House, City Hall, Fleet Center, Freedom Trail, Boston Harbor...* dạo thuyền trên hồ ở ngay trung tâm, đi métro theo đường xanh đỏ vàng trắng... Vườn hoa, cây kiểng cắt thành hình thù các con thú rất công phu Greens animals, bãi biển hoang sơ, biệt thự, casino dọc biển Rhode Island ...

* 1673, đại học Harvard. 1776, George Washington đuổi quân Anh ra khỏi nước. 1826, đường xe lửa đầu tiên, nhiều danh nhân đã xuất thân từ đây trong đó có John F. Kennedy, gia đình ở Hyannis, vùng Cap Cod.

* 3 ngày với anh chị Phong học cách sống trầm lặng, tập thể dục mỗi buổi sáng, ăn uống với rau đậu, hướng về cửa Phật để giúp đời là chính, nhưng cũng ăn uống nhà hàng, vui chơi như mọi người, thỉnh thoảng có khách như chúng tôi vừa qua... 3 ngày sau đó với Thành/ Phương Duyên, bà con tôi, thì trái ngược lại, thịt thà, xe cộ, nhà cửa như lâu đài, tối nào chúng tôi cũng ăn nhậu, nhẩy đầm đến khuya mới về nhà, gặp lại vài người quen tối dạ vũ với hội Nha/ Y/ Dược sĩ Việt nam tại Boston, ai cũng mời đi ăn... Bốn người bạn, hai lối sống khác nhau hoàn toàn, một điểm phúc cho chúng tôi thấy cái hạnh phúc ở đâu cũng có, do mình mà ra mà thôi...

Québec, le Berceau de la Nouvelle France - Di sản văn hóa thế giới ; Đức Mẹ hiện ra ở Sainte Anne de Baupré; Cá voi ngoài khơi Tadououssac...

Trở lại Montréal bằng xe bus Greyhouse từ Boston rất tiện và lại rẻ, chỉ có 6 tiếng là đến nơi, có THDL TH Lượng, NV Thích, và bạn VH Mẫn ngoài Điện lực, đi đón tại nhà xe, không xa Hydro Quebec, nơi làm việc của hai anh Thích và Cần. Rồi vài hôm sau, chúng tôi đi thăm Québec, kinh đô của vùng và trung tâm văn hóa thế giới. Có rất nhiều người Pháp ở đây từ lâu, tiếng Pháp, nhà cửa và cách sống giống như một thành phố miền bắc nước Pháp. Đây là chạng chót

đường nối lại vòng tay xưa ... Vài kỷ niệm với bạn bè ngoài THDL thật là hy hữu... TT Vũ, bạn cùng phòng lúc còn ở chung cư xá Đắc Lộ, du học, hiện đang điều khiển một công ty tư nhân to lớn về ngành Environnement, nghỉ phép để cùng Mẫn/ Diễm Thanh lái xe đưa chúng tôi đi Quebec một ngày rồi về, còn chúng tôi ở lại đây ba ngày như đã dự trù với Dung, có bạn người Canada tên là Richard Champlain ...

* Năm 1608, Champlain, người Pháp xây dựng Quebec, họ buôn bán lông thú vật (fourrures), phát triển mạnh về đóng thuyền, brasserie, tannerie... và Quebec trở nên trung tâm thương mại và Thiên Chúa giáo khá lớn. Từ năm 1629, bị nhiều lần xâm chiếm bởi Anh quốc. Tháng 6/1759, một lực lượng Anh hùng hậu do tướng James Wolfe cầm đầu đã đánh bại quân Pháp của tướng Montcalm tại cánh đồng Abraham mà Richard có đưa tôi ghé thăm. Pháp rút về Montréal. Tháng 4 năm sau, Levis thắng Anh tại *Ste Foy*, làm chủ Québec, tháng 9 tàu Anh tiếp viện chiếm lại Montréal, *La Nouvelle France* bị mất. Hòa ước Paris nhường vùng này cho Anh... 1775, tướng Montgomery của Mỹ tái chiếm Montréal, nhưng sau đó thất bại.

* Viếng thăm thành phố cũ là điểm ưu tiên ở đây: *Place d'Armes, Château Fontenac, Terrasse Dufferin, Promenade des Gouverneurs, Rue du Trésor, Basse Ville, Seminaire, Citadelle*. Có dạo một vòng bên trong đại học Laval, nơi đây các bạn Võ Văn Đạt, Lê Khắc Huy một thời du học và dạy ở đây ...

* Ngoại ô Quebec, theo dọc sông Laurent, Côte de Baupré, ta thấy đồi núi, đồng bằng rộng lớn, có con thác Montmorency, mùa đông tuyết phủ rất đẹp, chúng tôi vào cầu nguyện tại nhà thờ *Ste Anne de Beaupré*, xây cất năm 1658 để tưởng niệm thánh Sainte Anne, Mẹ Chúa Jesus, đây là nơi hành hương lớn nhất miền bắc Mỹ... một phúc đức cho vợ chồng chúng tôi...

* Một chuyến đi xem cá voi bằng tàu lớn khởi hành từ *Baie de Sainte Catherine*, hay từ *Tadousac* là một kỷ niệm lạ và được xếp hạng thứ nhất về du lịch là chuyến đi trên du thuyền lối 3 tầng đồng hồ... Tàu chạy ngang qua *Fjord Saguenay* để ra khơi, rồi tắt máy, đậu lại, im lặng chờ cá voi nổi lên... trong sương mù thỉnh thoảng đủ loại cá voi nổi lên, phun nước và kêu rất lớn, con to nhất là cá voi màu xanh (*baleine blue*), gần 6 thước, và rất nhiều cá voi nhỏ màu trắng có tên *Bélugas* đến gần tàu... Sở dĩ ở đây có nhiều cá voi vì có nhiều loại tôm nhỏ, là thức ăn chính của cá voi, thích sống nơi đây vì có sự gặp gỡ của nước ngọt từ sông *Laurent* và nước biển. Đứng trên bon tàu, trời sương mù và rất lạnh, đưa mắt tìm kiếm cá voi trên mặt nước, tôi cảm tưởng như đang xem phim *Le Titanic*, lúc thủy thủ chèo thuyền kiếm người còn sống sót trên mặt nước đóng băng, trong sương mù, và gió lạnh...

Montréal - Marseille, Au revoir, Merci beaucoup, Thanks ... Hẹn với Australie 12/2005 ...

Chúng tôi vẫy tay chào anh chị Thích/ Lượng/ Mẫn, từ già THDL và bạn bè Montréal bắc Mỹ để đáp chuyến bay về Marseille, từ phi trường Mirabel, bao nhiêu kỷ niệm và tình thân hữu đã làm chúng ta gần nhau hơn, có đến với nhau bằng tình bạn, lòng thành, mới hiểu rằng trên đời này tình bạn hữu thật đẹp bao la... Hoàng và Denise thành thật xin cảm ơn tất cả mọi người.

Lúc nào có dịp ghé thăm nước Pháp rất romantique, ngôi nhà Êm Dềm, Domisiladoré, rất hân hạnh được đón tiếp các bạn để tiếp tục gìn giữ sợi dây thân ái quý hóa này.

Niềm hy vọng của chúng tôi là du lịch năm châu bốn bể, ghé thăm những nơi nào có tình thân hữu, có bạn bè cũ hay mới, là mục đích của những tháng ngày còn lại trong cuộc đời tha hương. Và xin hẹn cuối năm, tháng 12/ 2005, chúng tôi sẽ tái ngộ với các thân hữu và bạn bè ở Australie, xứ

kangarou, nhiều điều mới lạ ở Úc châu, vùng Sydney, Brisbane, Canberra, Melbourne... và sẽ viết tiếp chuyên câu chuyện «du lịch thế giới qua tình thân hữu khắp nơi.»

Xin cảm ơn trước các thân hữu Úc đã, hay sẽ hẹn gặp chúng tôi ghé thăm, và rất hân hạnh giữ liên lạc với các bạn cũ và mới qua E mail: hoang.vovan@gmail.com để làm chương trình viễn du Úc châu sắp tới được tốt đẹp cho cả hai bên.

Bao nhiêu vui thú trong chúng tôi, lúc chuẩn bị lên đường cả nửa năm trước, khi biết ở tận bên kia quả địa cầu đang có những người chờ đón nhiệt tình...

(Mùa Xuân 2005, Aix en Provence, France)